



**Република Србија**  
**ВРХОВНИ СУД**  
**Рев 3590/2022**  
**08.06.2023. године**  
**Београд**

## **У ИМЕ НАРОДА**

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца „Mais Commerce“ д.о.о. за трговину и услуге Нови Сад, са седиштем у Новом Саду, чији је пуномоћник Миодраг Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Сомбору, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, Одељење у Новом Саду, ради накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 640/21 од 23.12.2021. године, у седници већа одржаној 08.06.2023. године, донео је

## **ПРЕСУДУ**

**ОДБИЈА СЕ**, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 640/21 од 23.12.2021. године у преиначујућем делу става првог изреке и одлуци о трошковима поступка.

**ОДБАЦУЈЕ СЕ** као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 640/21 од 23.12.2021. године у потврђујућем делу става првог изреке.

## **Образложење**

Пресудом Основног суда у Новом Саду Прр1 304/2020 од 19.05.2021. године, ставом првим и другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете по основу повреде права на суђење у разумном року и исплати укупан износ од 3.105.881,34 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу потраживања законске затезне камате од 25.06.2015. године као дана отварања стечајног поступка до дана исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 69.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 640/21 од 23.12.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца, а жалба тужене је усвојена и преиначена пресуда Основног суда у Новом Саду Прр1 304/2020 од 19.05.2021. године, тако што је

одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да му на име имовинске штете по основу повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 3.105.881,34 динара, као и његов захтев за накнаду трошкова парничног поступка и обавезан је тужилац да туженој на име накнаде трошкова првостепеног поступка исплати износ од 22.500,00 динара, док је у преосталом непреиначеном одбијајућем делу (став три изреке) потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 33.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....18/2020), Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца није основана у односу на потврђујући део и одлуке о трошковима поступка, а да је недозвољена у односу на потврђујући део.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а без утицаја су ревизијски наводи којима се указује на повреду поступка из тачке 12. исте законске одредбе, јер то није ревизијски разлог из члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у пословним односима са „Кулатранс“ а.д. за превоз путника и робе у друмском саобраћају – Кула у стечају коме је испоручивао робу која тужиоцу није плаћена. Решењем Привредног суда у Сомбору Ст 9/15 од 25.06.2015. године отворен је стечајни постпак над привредним друштвом „Кулатранс“ а.д. Кула. Стечајни суд је донео закључак о листи признатих и оспорених потраживања 29.07.2016. године. Тим закључком тужиоцу као повериоцу, признато је потраживање сврстано у трећи исплатни ред у укупном износу од 3.105.881,34 динара. Тужилац у стечаном поступку није наплатио своје потраживање. Решењем Привредног суда у Сомбору Р4 Ст 313/2020 од 29.05.2020. године, донетим по приговору тужиоца, утврђено је да је у предметном стечајном поступку повређено његово право на суђење у разумном року и наложено поступајућем стечајном судији да у року од четири месеца од дана пријема решења предузме све мере и радње у циљу уновчења имовине стечајног дужника. На основу коначне листе признатих и оспорених потраживања разлучних и стечајних поверилаца од 30.03.2018. године утврђено је да је „Кулатранс“ а.д. на дан отварања стечаја било у већинском власништву друштвеног капитала.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца делимично усвојио и тужену обавезао да му на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ признатог новчаног потраживања по закључку о коначној листи признатих и оспорених потраживања Привредног суда у Сомбору Ст 9/2015, а одбио део тужбеног захтева за исплату законске затезне камате на тај износ од дана отварања стечајног поступка, применом одредбе члана 32. став 1. Устава Републике Србије, одредби Закона о заштити права на суђење у разумном року, одредбе члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима. По становишту првостепеног суда, тужена је по основу објективне

одговорности у обавези да тужиоцу накнади штету коју потражује према дужнику, јер стечајни суд и други органи стечајног поступка нису предузимали или су неблаговремено и неадекватно предузимали потребне радње у циљу извршавања правноснажних и извршних пресуда, а утврђењем повреде права на суђење у разумном року због дугогодишњег трајања стечајног поступка, доказана је узрочно-последична веза између настале имовинске штете и поступања органа тужене, што представља повреду његовог права на мирно уживање имовине из члана 58. Устава РС и члана 1. Протокола 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Другостепени суд је усвајањем жалбе тужене, преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу тако што је одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу за исплату главног потраживања, а потврдио првостепену пресуду у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца за исплату законске затезне камате. Супротно становишту првостепеног суда, другостепени суд је закључио да одговорност тужене за накнаду предметне материјалне штете не може да се заснива искључиво на чињеници да је решењем суда утврђено да је тужиоцу повређено право на суђење у разумном року у стечајном поступку који је у току против његовог дужника и деклараторном закључку о коначној листи признатих и оспорених потраживања Привредног суда у Сомбору Ст 9/2015, имајући у виду да тужилац ни у чињеничним наводима тужбе а ни током поступка, није тврдио нити пружио доказе да је исходовао правноснажно решење о извршењу ради наплате свог новчаног потраживања које је пријавио у стечајном поступку. Такође, тужилац није доказао да би новчани износи добијени продајом покретних и непокретних ствари стечајног дужника, односно продајом стечајног дужника као правног лица, били довољни за исплату његовог утврђеног потраживања које је сврстано у трећи исплатни ред, у смислу одредбе члана 54. Закона о стечају и да је искључиво због неправилног или незаконтог рада стечајних органа изостало потпуно намирење тужиоца у стечајном поступку за који би одговарала тужена, па је одлуку донео применом правила о терету доказивања прописаног одредбом члана 231. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, пресуда другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Право на мирно уживање имовине прописано је одредбом члана 58. Устава Републике Србије и чланом 1. Протокола 1 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода тако што је гарантовано сваком физичком и правном лицу неометано уживање своје имовине и прописано је да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Закон о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, број 40/2015), у одредби члана 31. прописује да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно (став 3). На основу одредбе члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, правно лице одговара за штету које његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Према закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Према допуњеном закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године у погледу извршних дужника физичких и правних лица која не спадају у наведену категорију, нужно је утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед наплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате прописане одговарајућим Законом о извршењу.

У конкретном случају тужиоцу је решењем Привредног суда у Сомбору Р4 Ст 313/2020 од 29.05.2020. године утврђено да је у предметном стечајном поступку повређено његово право на суђење у разумном року. Међутим, тужилац није доказао да је услед повреде права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда Ст 9/15 имовинска штета коју потражује, последица неадекватног поступања органа тужене за окончање тог поступка.

По становишту овог суда, за објективну одговорност тужене државе за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року повериоца комерцијалног потраживања према дужнику са већинским друштвеним или државним капиталом, а које је настало у њиховом међусобном пословном односу, као у конкретном случају, није довољно само то што му је у стечајном поступку утврђена повреда права на суђење у разумном року јер је неопходно да тужилац за такво своје потраживање није могао да покрене поступак принудне наплате свог потраживања пре отварања стечајног поступка над стечајним дужником, у ситуацији када се не ради о потраживању из радног односа које је остало неизмирено у поступку стечаја. Такође, тужилац у смислу члана 231. ЗПП није доказао да је у моменту отварања стечајног поступка над стечајним дужником и када му је утврђена повреда права на суђење у разумном року, стечаји дужник имао довољно новчаних средства у својој имовини и да би се из средстава добијених уновчењем имовине стечајног дужника по правилима стечаног поступка, могло наплатити новчано потраживање (сврстано у трећи исплатни ред) у обиму како се потражује тужбеним захтевом, а да му иста нису исплаћена због неправилног и незаконитог рада тужене, што би био основ одговорности за накнаду имовинске штете у овом поступку. Из изнетих разлога, неосновано се наводима ревизије указује да је одлуком другостепеног суда повређено право тужиоца на имовину, те да се одговорност Републике Србије заснива на неспровођењу судских одлука.

Имајући у виду наведено како тужилац није доказао постојање узрочно-последичне везе између штете коју трпи у висини признатог, а неисплаћеног потраживања и неадекватног поступања органа тужене у наведеном стечајном

поступку, то се неосновано наводима ревизије оспорава правила примена материјаног права.

Правилна је и одлука о трошковима поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и члана 154. Закона о парничном поступку.

Из изнетих разлога, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије изјављене против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 640/21 од 23.12.2021. године у потврђујућем делу у погледу одлуке о камати, на основу члана 410. став 2. тачка 5.ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија недозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Чланом 28. ЗПП прописано је да кад је за утврђивање стварне надлежности, састава суда, права на изјављивање ревизије и у другим случајевима предвиђеним у овом закону меродавна вредност предмета спора, као вредност предмета спора узима се само вредност главног захтева (став 1.). Камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и парнични трошкови не узимају се у обзир ако не чине главни захтев (став 2.).

У конкретном случају, побијаном другостепеном одлуком у потврђујућем делу одлучено је о камати. Камата представља споредно потраживање, па се према цитираном члану 28. ЗПП, не узима у обзир приликом оцене права на изјављивање ревизије у ситуацији када не чини главни захтев, због чега ревизија није дозвољена.

Из изнетих разлога, на основу члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија  
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић